

פרק כ': יהונתן ודוד

1. רד"ק שמואל א פרק ב

(ב) ויאמר לו חלילה - יש לשאול היאך היה מבטיחו יהונתן על שקר ואיך אמר לו ולא יגלה את אזני והלא לעיני כל היה רדפו ומבקש את נפשו? אלא היה חושב יהוני שלא היה בלב אביו להמיתו אחר שנשבע לו ואמר חי ה' אם יומת ומה שהיה מטיל לו החנית אחרי השבועי ומה ששלח לביתו לשמרו ולהמיתו ומה שהלך אחריו עד ניות ברמה להמיתו היה חושב יהונתן כי מפני רוח רעה שהיתה מבעתת אותו היה רוצה להמיתו בעוד שהיתה בו הרוח הרעה כי לא היתה לו רוח רעה אלא לעתים כמו שאמר והיה בהיות עליך רוח אלהים רעה אל שאול וכן לא ראינו שהיה רוצה להמיתו אחר השבועה אלא בהיות עליו רוח רעה לפיכך היה מבטיחו יהונתן כי היה יכול להשמר ממנו בהיות עליו רוח הרע' ואף על פי שהיה לו לנגן לפניו בעת ההוא אף על פי כן היה יכול להשמר ממנו שלא יעמוד למולו ושאל היה בלבו להמיתו גם בלא עת רוח רעה אלא שלא היה מראה זה מפני השבועה שנשבע ליהונתן או כדי שלא יעצב יהונתן כמו שאמר לדוד והגידו לדוד מעבדי שאול האוהבי' אותו כי בלב שאול להמיתו כי גלה להם והסתיר מיהונתן לפיכך נשבע דוד ואמר חי ה' וחי נפשך כי כפשע בניי ובין המות, ונראה כי החזירו יהונתן לפני אביו אחר מעשה ניות והיה בשלחן אביו כיום ביום כמו שאומר ואנכי ישב אשב עם המלך לאכול כלומר מנהגי לשבת עמו בשלחנו יום ביום ואף על פי כן היה ירא דוד ואמר ליהונתן כי בזה יבחן הדבר אם יפקדהו כשלא יהיה שם ויאמר טוב שלום לעבדך כלומר כי שקר דברו לי המדברים אז היטב לבבו אלי...

2. מדרש תהלים (שורח טוב; בובר) מזמור נט

דבר אחר טובים השנים. זו מיכל בת שאול ויהונתן, שהיו שניהם אוהבים לדוד, במיכל כתיב ומיכל בת שאול אהבתהו (שמי"א יח כח), וביונתן כתיב ויאהבו יהונתן כנפשו (שם י"ח/א), מיכל ממלטת אותו מן הבית, ויהונתן מן החוץ

3. רש"י שמואל א פרק כ פסוק כה

ויקם יהונתן - עמד ממקומו לפי שאין דרך הבן להיות מיסב אצל אביו שדרכן היה לאכול מסובין על המטות והיה דוד מיסב בין יהונתן ובין שאול עכשיו שלא בא דוד לא היסב יהונתן עד שישב אבנר מצד שאול ואח"כ ישב יהונתן מצד אבנר וא"ת לא ישב כלל הרי הוא אומר ויקם יהונתן מעל השלחן מכלל שישב:

4. רד"ק שמואל א פרק כ פסוק כה

(כה) וישב המלך על מושבו - תרגומו ואסחר מלכא על שוייה פירוש על מטתו כי מנהג היה בימים ההם לאכול

במסבה במטוי' וכן מצאנו בדברי רבותינו ז"ל כי גם בימיהם היה מנהג ומה שאמר ויקם יהונתן פירושו אחר שישב מצד אביו קם והושיב אבנר מצד אביו כי לא רצה להיות סמוך לאביו שאם יקצוף עליו על דבר דוד לא יהיה סמוך לו להכותו, והנה נפקד מקום דוד שלא היה בו יושב:

5. תהלים פרק ד

(א) לַמְנַצֵּחַ בְּנִינֹת מְזֻמֹּר לְדָוִד:

(ב) בְּקִרְאֵי עֲנִי אֱלֹהֵי צְדָקִי בְּצַר הֲרַחֲבֵת לִי חֲנִי וּשְׁמַע תְּפִלָּתִי:

(ג) בְּנֵי אִישׁ עַד מָה כְּבוֹדֵי לְכַלְמָה תִּתְּקַבְּבוּן רִיק תִּבְקָשׁוּ כְּזָב סֶלָה:

6. רש"י תהלים פרק ד

בְּנֵי אִישׁ עַד מָה כְּבוֹדֵי לְכַלְמָה - עד מתי אתם מבזים אותי (שמ"א כב) ראיתי את בן ישי, (שם כה) מי דוד ומי בן ישי, (שם כב) בכרות בני עם בן ישי, (שם כ) כי בוחר אתה לבן ישי, אין לי שם:

7. רלב"ג שמואל א פרק ב

והוא ירה החצי להעבירו - ר"ל שיהונתן ירה חצו בחוזק כנגד מקום אחר יותר רחוק מהאבן ההוא כדי שיעבור החץ המקום שהגביל הנער: (לז) עד מקום החצי אשר ירה יהונתן - ר"ל עד המקום שאמר לנער שישים לו למטרה והוא אבן האזל והנה עבר החץ המקום ההוא כי יהונתן השתדל בזה כמו שקדם כדי שיאמר לנער הלא החצי ממך והלאה ויבין דוד כי שלחהו הש"י וימלט כאשר יוכל והנה היה ירא יהונתן שלא יוכל לדבר עמו פנים בפנים ולזה הוצרך לזאת האות כי אולי יבאו אנשים בשדה ההוא ולא יוכל דוד לצאת אל יהונתן לדבר עמו אך אחר שראה יהונתן שלא היו שם כי אם הוא ונערו שלח נערו אל העיר והרגיש דוד כי אין שם איש ולזה שלח יהונתן נערו וקם דוד מהמקום שהיה נסתר בו ונתן תודה ליהונתן והשתחוה לו שלש פעמים:

8. משנה אבות ה:טז

כל אהבה שהיא תלויה בדבר בטל דבר בטלה אהבה ושאינה תלויה בדבר אינה בטלה לעולם יזו היא אהבה התלויה בדבר זו אהבת אמנון ותמר ושאינה תלויה בדבר זו אהבת דוד ויהונתן:

9. מס' סנהדרין ק"ד.

דאמר רב יהודה אמר רב: אלמלי הלווהו יהונתן לדוד שתי ככרות לחם לא נהרגה נוב עיר הכהנים, ולא נטרד דואג האדמי, ולא נהרג שאול ושלושת בניו.